

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПУСТОТЛИВОСТІ ЯК КОМПОНЕНТА ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)

Гордієнко-Митрофанова Ія Володимирівна¹, Безкоровайний Сергій Петрович²

¹ Доктор психологічних наук, кандидат філософських наук, професор, професор кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Савича Сковороди, сертифікований психолог-психотерапевт в методі позитивної психотерапії, к.т., м. Харків (Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5332-0663>

² Аспірант кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Савича Сковороди, провідний психолог ТОВ «НВПХП», м. Харків (Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0246-2861>

UDC: 159.92

АНОТАЦІЯ

Дослідження розкриває психологічні особливості розвитку пустотливості, яка є центральним компонентом грайливості / ігрової компетентності, на основі результатів констатувального експерименту. Загальна кількість випробовуваних, які взяли участь у експерименті, становила 238 осіб молодого та зрілого віку (21 - 40 років) у співвідношенні відповідно 45% і 55%. Пустотливість проявляється через здатність особистостей підтримувати автономію та самовираження у соціальних взаємодіях, використовуючи гнучкий контроль емоцій та гумор для зміцнення позитивних соціальних зв'язків. Ключовою особливістю є здатність особистостей з розвинутою пустотливістю комфортно діяти в умовах невизначеності, активно експериментуючи та адаптуючись до змін. Такі особистості демонструють високу креативність, відкритість до нового досвіду та здатність до маневрування між ризиком і соціально прийнятими нормами. Їхній емоційний інтелект дозволяє їм тонко керувати емоційними реакціями інших, особливо в ситуаціях випробування себе, що сприяє створенню нових соціальних реальностей. Психологічний портрет таких особистостей також включає помірну екстраверсію, емпатію та здатність до гнучкої соціальної адаптації, що забезпечує їм ефективне функціонування в різноманітних соціальних контекстах, зокрема в міжособистісних конфліктах.

Ключові слова: ігрова компетентність, грайливість, пустотливість, ігрова позиція Пустун, емоційний інтелект, міжособистісна взаємодія, міжособистісний конфлікт, молодь.

Постановка проблеми. Ця робота є власної особистості, адаптуватися до будь-яких змін, справлятися з труднощами, продовженням серії досліджень, присвячених ігровій компетентності (ludic competence) / витримувати ситуації невизначеності та грайливості (playfulness). Грайливість у зберігати психологічне благополуччя, тобто вузькому сенсі розглядається нами в межах *сприймати будь-яку складну ситуацію як виклик, а не як загрозу* [Gordiienko-Mytrofanova I. V., Kobzieva Iu. & Sauta S. L., 2019c].

У розроблюваній нами концепції грайливості / ігрової компетентності одним із

Address for correspondence, e-mail: editpsychas@gmail.com
Copyright: © Iya Gordiienko-Mytrofanova, Serhii Bezkorovainyi

This is an Open Access journal, all articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

компонентів грайливості як інтегральної особистісної властивості є *пустотливість* – здатність Гравця керувати увагою Іншого цілеспрямовано створюючи ситуації «випробування себе» під час взаємодії з Іншим як суб'єктом пустоців із метою пікових переживань, наприклад, за опрацювання теми заборон. *Гравець* – це людина, яка вирішує конфлікт за допомогою грайливості, а *Інший* – це опонент *Гравця*, який може бути представлений як одним індивідом, так і кількома. Пустотливості відповідає ігрова позиція – *Пустун*, яка передбачає потребу й уміння дорослого, з одного боку, виражати свої почуття й емоції по-дитячому безпосередньо – бурхливо радіти, щиро дивуватися, відкрито сміятися і з себе і з Іншого, несамовито злитися та ін. Усе це доречно й дозволено в розважальному контексті, наприклад, свята (ігри, конкурси, вікторини і т. п.). Але, з іншого боку, це і про «випробування себе» вже не лише в розважальному контексті: «Як далеко я можу зайти, щоб зрозуміти, що можна, а що не можна по відношенню до Іншого»? Ця взаємодія з Іншим «на грані фолу» – на межі дозволеного, а значить, і на межі балансу прямої (агресії) – чемності (страху) у бік, супутній до ризику агресії [Sauta, S.L., Hordiienko-Mytrofanova, I.V. & Bezkorovainyi, S.P., 2023b].

Актуальність даного дослідження зумовлена «високою щільністю» невизначеності сучасності, яка впливає на соціальний та екзистенційний виміри людини. Ігрова позиція Пустуна дозволяє значно розширити арсенал психотехнік, що сприяють

ефективному управлінню міжособистісними конфліктами. Розвинена пустотливість проявляється, насамперед, у здатності до гнучкого самовираження, толерантності до невизначеності, високій адаптивності до викликів часу та вмілому маневруванні на межі фолу в соціальних взаємодіях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки грайливість як стійка особистісна властивість і, відповідно, її компоненти, зокрема пустотливість, у вітчизняній психології, а також у науковому психологічному дискурсі пострадянського простору становлять предмет дослідження групи вчених, – І.В. Гордієнко-Митрофанової, С. Л. Саути, С. П. Безкоровайного, Ю.А. Кобзевої, – то ми можемо поділитися тільки результатами власних наукових досліджень.

Натхненням для дослідження пустотливості стали роботи учених, чий предмет дослідження становить грайливість. В розроблених ними опитувальниках як одна із шкал грайливості фігурує пустотливість або дитячість (як прояв пустотливості): Older Adult Playfulness Scale: оптимістичний (upbeat), пустотливий (impish), безпосередній (spontaneous), гумористичний (humorous) [Yarnal, C. & Qian, X., 2011]; Adult Playfulness Scale: безпосередній (spontaneous), експресивний (expressive), веселий (fun), креативний (creative), дитячий (silly) [Glynn, M. A. & Webster, J., 1993]; Playfulness Scale for Adults: люблячий веселощі (fun-loving), почуття гумору (sense of humor), схильний до дитячої поведінки (enjoys silliness), неформальний характер (informal),

ексцентричний (whimsical) [Schaefer, C. & Greenberg, R., 1997]. Тут же зазначимо, що в згаданому вище опитувальнику Older Adult Playfulness Scale («Шкала грайливості для пізньої зрілості»), розробленому К. Ярнал і С. Цянь, фактор «пустотливий» описаний через такі складові, як неслухняний (mischievous), шкідливий (naughty), той, хто поводить себе як клоун (clowning), той, хто дражниться (teasing) [Yarnal, C. & Qian, X., 2011].

Автором цієї статті. І. В. Гордієнко-Митрофановою були також проведені психолінгвістичні дослідження зі словом-стимулом «пустотливість» [Gordienko-Mytrofanova, I. V. & Kobzieva, Iu., 2019b; Kobzieva, Iu., Gordienko-Mytrofanova, I. & Goncharenko-Kulish, A., 2020b].

Пустотливість є ключовою складовою грайливості / ігрової компетентності, яка сприяє соціальній адаптації, творчому самовираженню та розвитку особистості. Вона проявляється в різних формах у залежності від гендерних та соціокультурних факторів, виконуючи важливі функції в контексті соціальної інтеграції та міжособистісної взаємодії. Пустотливість є показником гнучкості, креативності й здатності до емоційного регулювання.

У 2019 вітчизняними вченими І. В. Гордієнко-Митрофановою, С. Л. Саутою, І.А. Зуєвим і Ю.А. Кобзевою був створений опитувальник ігрової компетентності (ОІК) – перший і єдиний в Україні. В ОІК «пустотливість» – одна з семи шкал грайливості / ігрової компетентності. Під час роботи над створенням опитувальника (2016-2019 роки) за допомогою факторного аналізу

виявлено два латентних фактори грайливості. До складу другого фактора увійшли «Пустотливість» і «Гумор», меншою мірою – «Легкість» і «Ф'юг». Цей фактор назвали «Весела пустотливість». Зміст цього фактору виявляється, зокрема, у взаємодії з Іншим «на межі фолу» – на межі дозволеного, й детально описана в праці [Gordienko-Mitrofanova, I.V., Kobzeva, Yu.A., Zuev, I.A. & Sauta, S.L., 2019a].

У 2020 році вперше були визначені та описані рівні грайливості на основі аналізу кінематографічного ресурсу й художньої літератури [Gordienko-Mytrofanova I. V., Kobzieva Yu. A. & Sauta S. L., 2020a; Sauta S., Gordienko-Mitrofanova I. & Gogol D., 2021]. Результати аналізу дозволили переосмислити зміст «пустотливості» та вийти за межі повсякденного значення пустотливості як схильності до дитячої поведінки, «безтурботного бешкетування», – лише однієї з її граней.

У 2023 році в одній із останніх робіт, інтерактивному навчальному посібнику «Грайливість чи ігрова компетентність», пустотливість і відповідна їй ігрова позиція «Пустун» була описана через явища, відмінні від словесних – (літературний) і відео-контент (Фільмографія грайливості), кейси, інфографіку, блок-схеми (з текстовою формою запису алгоритму) тощо [Gordienko-Mytrofanova I., Sauta S. & Bezkorovainyi S., 2023a].

За результатами тренінгу ігрової компетентності, який триває з 2014 року й по теперішній час, та результатами наведених вище психолінгвістичних досліджень, було

висунуте припущення, що критеріями розвитку пустотливості можуть слугувати: високий рівень гнучкості, креативності, толерантності до невизначеності, почуття гумору та здатності до маневрування в умовах ризику; помірний рівень соціальної активності, комунікабельності та емоційної чутливості до стану інших; та низький рівень емоційної нестійкості, імпульсивності й залежності від зовнішніх оцінок, що забезпечує здатність діяти на межі дозволеного без втрати контролю.

Мета статті: описати за результатами констатувального експерименту психологічні особливості актуального розвитку пустотливості як компонента ігрової компетентності.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання: визначити рівень актуального розвитку пустотливості як компонента ігрової компетентності; визначити групи показників, із якими пустотливість найтісніше пов'язана, та описати внутрішню структуру цих зв'язків; виявити психологічні фактори, які чинять найбільш істотний вплив на розвиток пустотливості.

Методи дослідження: для реалізації поставлених задач застосовувалися взаємодоповнювальні методи дослідження. Кількісна обробка первинних даних проводилася з використанням сукупності математико-статистичних методів. На етапі первинної обробки даних підраховувалися прості описові статистики (середні значення – M , стандартні відхилення – σ). Математична обробка даних проводилася за допомогою кореляційного аналізу (r -критерій Пірсона).

Математична обробка даних та графічна презентація результатів здійснювалися за допомогою комп'ютерного пакету статистичних програм Statistica 6.0.

Виклад основного матеріалу.

Загальна кількість випробовуваних, які взяли участь у експерименті, становила 238 осіб молодого та зрілого віку (21- 40 років) у співвідношенні відповідно 45% і 55%, серед них 144 жінки і 94 чоловіка. Концептуальна модель розвитку пустотливості, що розкриває психолого-педагогічні передумови розвитку пустотливості як компонента ігрової компетентності, а також методична база дослідження, що містить комплекс методик для діагностики пустотливості як компонента ігрової компетентності та показників її розвитку описано в статті, що прийнята до друку. Відтак, у цій роботі ми переходимо відразу до характеристики діагностичного інструментарію. Методики спеціально підбиралися так, щоб, по-перше, всебічно охарактеризувати особистісні кореляти пустотливості, по-друге, вивчити її ресурсний потенціал для повноцінного функціонування особистості. При підборі методик та відповідних їм емпіричних показників враховувалися такі вимоги до психодіагностичного інструментарію, як надійність, валідність, об'єктивність, репрезентативність, чіткість та однозначність інструкцій щодо процедури діагностики, можливість порівняння результатів, отриманих за допомогою певної методики з результатами інших дослідників. У табл. 1 представлено комплекс психодіагностичних методик, використаний в експерименті.

Таблиця 1

Психодіагностичний комплекс методик вивчення психологічних особливостей розвитку пустотливості як компонента ігрової компетентності

№	Критерій	Назва методики, автори, рік створення/ адаптації/ стандартизації/ переклад на українську мову	Шкали методики
1	Ігрова компетентність	Опитувальник ігрової компетентності (автори: Гордієнко-Митрофанова І.В., Кобзева Ю.А., Зуєв І.О., Саята С.Л., 2019) [Gordienko-Mitrofanova, I.V., Kobzeva, Yu.A., Zuev, I.A., & Sauta, S.L. 2019a].	Сензитивність Почуття гумору Уява Легкість Флірт Пустотливість Ф'юг (фугитивність) Загальний рівень ігрової компетентності
2	Емоційний інтелект	Методика «Діагностика емоційного інтелекту». Опитувальник емоційного інтелекту «ЕмІн» (автор Люсін Д.В., 2006). / у перекладі Яцюк М., 2019р. [Yatsiuk, M., 2019]	Розуміння чужих емоцій Управління чужими емоціями Розуміння своїх емоцій Управління своїми емоціями Контроль експресії Міжособистісний емоційний інтелект Внутрішньоособистісний емоційний інтелект Розуміння емоцій Управління емоціями Загальний рівень емоційного інтелекту.
3	Здорові стилі гумору	Опитувальник стилів гумору (автор Мартин Р., 2001 р.) / адаптований Скворцов С., Зайва О., 2005р.) [Skvortsov S. & Zaiva O., 2005].	Афіліативний гумор Самопідримуючий гумор Агресивний гумор Самопринижуючий гумор
4	Велика П'ятірка	П'ятифакторний опитувальник особистості «Велика П'ятірка» NEO PI (автори МакКрей Р. та Коста П., 1992р.) / у перекладі Дмитрієва С. М., Максимець С. М., Бугузова Л. П., Дубравська Н. М., Фриз І. В., Сидоренко Н. І., Стахова О. О., Мачушник О. Л., 2017р. [Dmytriieva S. M., et al., 2017]	Екстраверсія – інтроверсія Прив'язаність – усамітненість Самоконтроль – імпульсивність Емоційна нестійкість – емоційна стійкість Експресивність – практичність
5	Особливості особистості на основі властивостей темпераменту	Індикатор типу Майерс-Бріггс (Myers-Briggs Type Indicator (MBTI)) (автори Кетрін Бріггс та Ізабель Бріггс Майерс), 1998р. [Myers, I. B., McCaulley, M. H., Quenk, N. L. & Hammer, A. L. 1998]	Е (екстраверсія) І (інтроверсія) S (сенсорика) N (інтуїція) Т (мислення для жіночої статі) F (почуття для жіночої статі) Т (мислення для чоловічої статі) F (почуття для чоловічої статі) J (судження) P (сприйняття)
6	Толерантність до невизначеності	Новий опитувальник толерантності до невизначеності (автор Корнілова Т.В., 2010р.) в адаптації Громової Г.М., 2021р. [Hromova H.M., 2021]	Толерантність до невизначеності Інтолерантність до невизначеності Міжособистісна інтолерантність до невизначеності
7	Особистісна креативність	Діагностика особистісної креативності (автор Тунік Є.С., 2003р.) / у перекладі Козляковського П.А., 2004р. [Kozliakovskiy, P.A., 2004].	Схильність до ризику Допитливість Складність Уява
8	Рівень емпатичних здатностей	Методика діагностики рівня емпатійних здібностей (автор Бойко В.В., 1996 р.)	Раціональний канал емпатії Емоційний канал емпатії Інтуїтивний канал емпатії Установки для досягнення емпатії Проникаюча здібність Ідентифікація Загальний рівень емпатії
9	Психологічна розумність	Psychological mindedness as a predictor of psychotherapy outcome (автори Конте Г., Плутчик Р., Янг Б., 1990) / у перекладі Дроздової Л. В., 2020р. [Drozдова L.V., 2020].	Інтерес до сфери переживань Доступність переживань Користь від обговорення переживань Бажання та готовність обговорювати переживання Відкритість новому досвіду

Нижче представлені описові етапу дослідження. Статистична значимість статистики за результатами констатувального результатів дослідження визначалася за

різними рівнями. Тенденція до значимості позначалася символом * («зірочка»). Значимість відмінностей при $p \leq 0,05$, що вказує на високий рівень довіри до отриманих даних, позначалася двома зірочками (**). Якщо ж рівень значущості був ще вищим, тобто при $p \leq 0,01$, це позначалося трьома зірочками (***), що свідчить про дуже високу статистичну значимість виявлених відмінностей. Для нашої вибірки стандартні порогові значення статистичної значимості ($p \leq 0,05$ та $p \leq 0,01$) залишаються такими ж, як і для менших або більших вибірок, оскільки вони є загальноприйнятими в науковій спільноті. Ці значення були визначені для забезпечення балансу між точністю та практичністю у виявленні значимих ефектів.

компетентності», яка діагностує рівень актуального розвитку пустотливості та інших компонентів ігрової компетентності (див. табл. 2).

Аналіз кореляцій між пустотливістю та іншими компонентами грайливості виявляє глибокі зв'язки, які підкреслюють важливість пустотливості для розвитку ігрової компетентності.

Фьюг (фугитивність) (0,416): найвища кореляція між пустотливістю та фугитивністю вказує на те, що особистості з розвинутою пустотливістю часто використовують елементи непередбачуваності та гумору, перетворюючи звичні реалії на нові. Вони здатні ефективно маневрувати в соціальних взаємодіях, використовуючи елементи

Таблиця 2

Кореляції показників пустотливості та грайливості

Показники грайливості	Пустотливість
Сензитивність	0,312***
Почуття гумору	0,344***
Легкість	0,219***
Уява	0,366***
Флірт	0,413***
Пустотливість	1 ***
Фьюг (фугитивність)	0,416***
Загальний рівень грайливості	0,658***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Примітка:

p – статистична значимість

* – тенденція до значимості;

** – значимість відмінностей при $p \leq 0,05$;

*** – значимість відмінностей при $p \leq 0,01$.

Таким чином, зазначені символи дозволяють наочно відображати рівні статистичної значущості результатів емпіричного дослідження, полегшуючи їх інтерпретацію та використання в подальших наукових аналізах.

Першими представлено результати авторської методики «Опитувальник ігрової

загадковості та непередбачуваності, що дозволяє їм зберігати незалежність, свободу самовираження та утримувати ініціативу у взаємодії з іншими, стимулюючи зацікавленість і інтригу. Кореляція між пустотливістю та фугитивністю пояснюється взаємодоповненням цих властивостей, які

підсилюють здатність особистості до ефективної «навігації» у складних соціальних контекстах. Такі люди постійно «досліджують» кордони соціально схваленої поведінки, що дозволяє їм бути більш гнучкими та адаптивними в умовах невизначеності або соціального тиску. Така взаємодія сприяє збереженню соціальної гнучкості та підтримці адаптивних стратегій у складних ситуаціях.

Флірт (0,413): кореляція між пустотливістю та фліртом відображає здатність особистостей з розвинутою пустотливістю використовувати флірт для створення позитивних та невимушених стосунків. Вони вміло керують увагою інших, викликаючи зацікавленість і прихильність. Такі люди швидко завойовують довіру й формують емоційну близькість, що сприяє встановленню взаємовигідних стосунків. Найвища кореляція між пустотливістю та фліртом також свідчить про використання елементів несподіванки та загадковості для привернення уваги та викликання цікавості у інших. Вони майстерно підтримують постійний інтерес та залученість співрозмовників. Така взаємодія додає емоційної насиченості й сприяє розвитку стосунків, де кожен учасник зберігає бажання продовжувати спілкування.

Уява (0,366): висока кореляція між пустотливістю та уявою свідчить про те, що особистості з розвинутою пустотливістю здатні до творчого мислення. Такі люди не відкидають навіть абсурдні варіанти, розширюючи спектр альтернативних можливостей, і таким чином перетворюють

конфлікти / проблеми на джерело оригінальних рішень і позитивних змін, залишаючись оптимістичними та життєрадісними, навіть стикаючись із труднощами. Особистості з розвинутою пустотливістю можуть легко вживатися в різні ролі та розуміти погляди інших людей, використовуючи свою уяву для розуміння та адаптації до емоцій і почуттів оточуючих, створюючи нові форми взаємодії.

Почуття гумору (0,344): сильна кореляція між пустотливістю та почуттям гумору підтверджує, що особистості з розвинутою пустотливістю часто використовують гумор як інструмент для зняття напруги та підтримання позитивного настрою. Використовуючи здоровий гумор, вони можуть зняти напругу, пом'якшити конфлікти та підтримати приємну атмосферу. Гумор допомагає їм трансформувати конфліктні / проблемні ситуації в ігровий контекст, роблячи їх більш керованими та менш загрозливими.

Сензитивність (0,312): позитивна кореляція між пустотливістю та сензитивністю вказує на високу чутливість особистостей з розвинутою пустотливістю до соціальних та емоційних нюансів у контексті міжособистісних конфліктів / проблем. Вони здатні глибоко сприймати та розуміти як свої, так і чужі емоції та думки, що дозволяє їм краще орієнтуватися у складних соціальних ситуаціях. Завдяки своїй сензитивності, особистості з розвинутою пустотливістю можуть ефективно управляти увагою інших, передбачати потенційні конфлікти / проблеми та знаходити шляхи їх вирішення, зберігаючи

при цьому гармонійні стосунки. Вони вміло інтегрують свої емоційні переживання в жваву динаміку, що допомагає їм встановлювати міцні міжособистісні зв'язки.

Легкість (0,219): висока кореляція між пустотливістю та легкістю вказує на здатність особистостей з розвинутою пустотливістю легко адаптуватися до змін та абстрагуватися від міжособистісних конфліктних / проблемних ситуацій. Вони здатні розглядати конфлікти / проблеми з різних точок зору та шукати нестандартні рішення. Ця здатність дозволяє їм зберігати гнучкість і відкритість до нових можливостей, ефективно

нестандартних рішень у міжособистісних конфліктах / проблемах, часто діючи на межі фолу. Вони здатні впевнено орієнтуватися в непростих соціальних умовах, залишаючись оптимістичними та позитивно налаштованими, навіть перед обличчям труднощів.

Наступним завданням дослідження було виявлення зв'язків між пустотливістю та показниками емоційного інтелекту особистості (табл. 3).

Значна кореляція пустотливості й загального рівня емоційного інтелекту (0,326) свідчить про те, що особистості з розвинутою

Таблиця 3

Кореляції показників пустотливості та емоційного інтелекту особистості

Показники емоційного інтелекту	Пустотливість
Управління чужими емоціями	0,395***
Розуміння своїх емоцій	0,132**
Управління своїми емоціями	0,285***
Контроль експресії	0,053
Міжособистісний емоційний інтелект	0,381***
Внутрішньоособистісний емоційний інтелект	0,200***
Розуміння емоцій	0,263***
Управління емоціями	0,344***
Загальний рівень емоційного інтелекту	0,326***
Розуміння чужих емоцій	0,291***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

маневрувати в складних умовах та знаходити можливості навіть у кризових ситуаціях.

Висока кореляція із загальним рівнем грайливості (0,658) підкреслює значущість пустотливості як ключового компонента грайливості. Пустотливість допомагає особистості зберігати автономію, вільно виражати себе і контролювати ініціативу в соціальних взаємодіях, створюючи атмосферу зацікавленості та інтриги. Особистості з розвинутою пустотливістю вміють використовувати свої емоційні та інтелектуальні ресурси для пошуку

пустотливістю здатні ефективно керувати як своїми, так і чужими емоціями, що робить їх ефективними у створенні та підтримці складних соціальних взаємодій.

Високі кореляції пустотливості й таких показників емоційного інтелекту як управління чужими емоціями (0,395) та міжособистісний емоційний інтелект (0,381) вказують на майстерність таких особистостей у створенні екстремальних умов для інших, зокрема, у контексті порушення табу. Вони вміло керують увагою інших, створюючи ситуації, що викликають пікові переживання.

Це узгоджується з їхньою здатністю балансувати на межі агресії та чемності, досліджуючи, наскільки далеко можна зайти в соціальній взаємодії. Високі кореляції пустотливості й таких показників емоційного інтелекту як управління емоціями (0,344) та управління своїми емоціями (0,285) підкреслюють здатність особистостей з розвинутою пустотливістю контролювати як чужі, так і власні емоції у ситуаціях «на межі фолу». Вони не лише створюють такі ситуації для інших, але й ефективно справляються з власними емоціями, що дозволяє їм утримувати контроль навіть у стресових та екстремальних умовах. Кореляції пустотливості й таких показників емоційного інтелекту як розуміння чужих емоцій (0,291) та розуміння емоцій (0,263) демонструють певний рівень здатності таких особистостей розуміти емоції інших людей, що дозволяє їм ефективно маневрувати у соціальних взаємодіях, навіть коли йдеться про порушення норм і правил. Вони усвідомлюють, як їхні дії впливають на емоційний стан інших, і використовують це для досягнення пікових переживань. Хоча

допомагає особистостям з розвинутою пустотливістю оцінювати свої емоційні стани та коригувати поведінку у ситуаціях ризику. Низька кореляція (порівняно з іншими) пустотливості й таких показників як розуміння своїх емоцій (0,132) та контроль експресії (0,053) свідчить про те, що особистості з розвинутою пустотливістю менше зосереджені на самоконтролі, а більше на відкритому вираженні своїх емоцій. Це відповідає сутності їхній позиції - діяти «на межі фолу», де спонтанність і відкритість стають важливішими, ніж стриманість.

Загалом, особистості з розвинутою пустотливістю демонструють комплексну систему навичок, які дозволяють їм ефективно керувати соціальними взаємодіями і створювати пікові переживання як для себе, так і для інших, особливо у ситуаціях, де є ризик порушення норм і правил.

Зв'язки між пустотливістю та показниками типів почуття гумору представлені в таблиці 4.

Серед показників типів почуття гумору найсильніша кореляція між пустотливістю та самопідтримуючим гумором (0,343).

Таблиця 4

Кореляції показників пустотливості та типом почуття гумору

Показники типів почуття гумору	Пустотливість
Самопідтримуючий	0,343***
Афіліативний	0,245***
Агресивний	0,208***
Самопринижуючий	0,274***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

кореляція пустотливості й внутрішньоособистісного емоційного інтелекту (0,200) менш виражена, вона вказує на певну здатність до саморефлексії, яка

Самопідтримуючий гумор допомагає людям зберегти позитивний погляд на життя навіть у конфліктних / проблемних ситуаціях. Така форма гумору може бути ключовим

елементом у здатності керувати увагою інших через «випробування себе», що є сутністю пустотливості. Самопринижуючий гумор має другу по значущості кореляцію з пустотливістю (0,274). Це може відображати здатність «Пустуна» сміятися над собою. Такий гумор може бути інструментом для створення розважального контексту та зниження соціальної напруги. Близька за значенням до самопринижуючого гумору кореляція з афіліативним гумором (0,245)

Загалом, ці кореляції підтверджують, що особистості з розвинуеною пустотливістю використовують різні форми гумору як інструменти для досягнення своїх цілей у соціальній взаємодії. Вони можуть створювати як позитивний, розважальний контекст, що сприяє зниженню соціальної напруги або досліджувати табуйовані теми, діючи на межі дозволеного.

Кореляції між пустотливістю та параметрами першого фактору «Великої

Таблиця 5

Кореляції показників пустотливості та параметрів І фактору «Великої П'ятірки» особистості

Показники І фактору «Великої П'ятірки»	Пустотливість
І. ЕКСТРАВЕРСІЯ - ІНТРОВЕРСІЯ	0,234***
Активність – Пасивність	0,126*
Домінування – Підкорення	0,113*
Комунікабельність – Замкнутість	0,208***
Пошук вражень – Уникнення вражень	0,162**
Прояв-уникнення почуття провини	0,246***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

підкреслює соціальний аспект пустотливості, її роль у створенні позитивної атмосфери в групі та зміцненні міжособистісних зв'язків. Афіліативний гумор може бути інструментом в керуванні увагою іншого через створення підтримуючого середовища. Найслабша, але все ж значуща кореляція з агресивним гумором (0,208) відображає аспект пустотливості, пов'язаний із взаємодією «на грані фолу». Агресивний гумор може бути інструментом для дослідження меж дозволеного в соціальній взаємодії, коли особистість з розвинуеною пустотливістю балансує між надлишком прямої (агресії) й надлишком чемності (страхом), випробовуючи реакції іншого.

П'ятірки» подано в таблиці 5.

Кореляції між показниками пустотливості та параметрами І фактора «Великої П'ятірки» особистості дають змогу побачити, як пустотливість поєднується з екстраверсією (0,234). Екстраверсія в контексті пустотливості проявляється через активну соціальну взаємодію, комунікабельність та відкритість до нових контактів. Особи з розвинуеною пустотливістю схильні до відкритої соціальної поведінки, що допомагає їм реалізовувати свої ігрові сценарії і залучати до них інших.

Найвища кореляція з параметром «Прояв-уникнення почуття провини» (0,246) може свідчити про їхню здатність

усвідомлювати соціальні межі та правила, навіть якщо вони активно намагаються їх порушувати або випробовувати. Це може означати, що такі особистості часто усвідомлюють наслідки своїх дій і можуть відчувати почуття провини, але це не заважає їм маневрувати на межі дозволеного.

Кореляція з комунікабельністю (0,208) підкреслює їхню здатність до активного спілкування, що є важливою характеристикою для створення і підтримки соціальних ігрових ситуацій. Вони можуть легко залучати інших людей до своїх ігор, що робить їхні соціальні взаємодії більш ефективними і насиченими.

Кореляція з параметром «Пошук вражень – Уникнення вражень» (0,162) є відносно слабкою, що може вказувати на те, що ці особистості, хоча й прагнуть нових і

параметри мають другорядне значення для пустотливості. Це означає, що активність і домінування можуть проявлятися в поведінці осіб з розвинуеною пустотливістю, але вони не є визначальними для їхньої соціальної гри.

Загалом, особистості з розвинуеною пустотливістю демонструють помірну схильність до екстраверсії, що проявляється в соціальній активності та комунікабельності, але вони також виявляють обережність у пошуку нових вражень, прагнучи залишатися в межах соціально прийнятного. Їхня поведінка орієнтована на створення соціальних ігор та експериментів, де вони можуть маневрувати на межі дозволеного, зважаючи на можливі наслідки своїх дій.

Кореляції між пустотливістю та параметрами другого фактору «Великої

Таблиця 6

Кореляції показників пустотливості та параметрів II фактору «Великої П'ятірки» особистості

Показники II фактору «Великої П'ятірки»	Пустотливість
II. ПРИВ'ЯЗАНІСТЬ – УСАМІТНЕНІСТЬ	0,177***
Тепло – Байдужість	-0,007
Співпраця – Суперництво	0,090
Довіра – Підозрілість	0,145**
Розуміння – Нерозуміння	0,302***
Повага до інших – Самоповага	0,069

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

яскравих вражень, можуть обирати більш обережний підхід у своїх пошуках. Це узгоджується з тим, що такі особистості часто маневрують на межі дозволеного, не переходячи її, і обирають більш збалансовані підходи, уникаючи екстремальних ризиків.

Слабка кореляція з активністю (0,126) і домінуванням (0,113) вказує на те, що ці

П'ятірки» представлено в таблиці 6.

Кореляції між показниками пустотливості та параметрами II фактора «Великої П'ятірки» особистості показують помірний зв'язок між пустотливістю та соціальною прив'язаністю (0,177). Це свідчить про те, що особистості з розвинуеною пустотливістю мають тенденцію до більшої

соціальної прив'язаності, схильні до відкритої взаємодії з іншими людьми, що відповідає їхній природній схильності до експериментування.

Найвищий рівень позитивної кореляції спостерігається з параметром «Розуміння – Нерозуміння» (0,302), що вказує на високу здатність таких особистостей до розуміння інших людей. Ця здатність до емпатії і розуміння допомагає їм ефективніше маневрувати в соціальних ситуаціях і створювати складні ігрові сценарії, що є важливим елементом їхньої пустотливості.

Позитивна кореляція з довірою (0,145) свідчить про те, що особистості з розвинутою пустотливістю більш схильні до довіри іншим людям, ніж до підозрілості. Хоча цей зв'язок є помірним, він підкреслює їхню схильність до відкритих соціальних взаємодій, що є важливим для їхньої здатності ефективно взаємодіяти в різних соціальних контекстах.

Слабка позитивна кореляція з співпрацею (0,090) вказує на те, що ці

взаємодії з іншими, хоча цей зв'язок не є сильним.

Незначна негативна кореляція з параметром «Тепло – Байдужість» (-0,007) вказує на відсутність значущого зв'язку між цими характеристиками, що означає, що рівень теплоти чи байдужості не є визначальним для прояву пустотливості в соціальній поведінці.

Дуже слабка позитивна кореляція з повагою до інших (0,069) також свідчить про незначний зв'язок між цими характеристиками, що вказує на можливу, але незначну схильність до поваги до інших людей.

Загалом, ці кореляції показують, що особистості з розвинутою пустотливістю демонструють помірну схильність до соціальної прив'язаності, розуміння інших і довіри, що допомагає їм ефективно взаємодіяти в соціальних ситуаціях. Водночас, зв'язки з іншими параметрами, такими як співпраця, повага до інших і теплота, є дуже

Таблиця 7

**Кореляції показників пустотливості та параметрів
III фактору «Великої П'ятірки» особистості**

Показники III фактору «Великої П'ятірки»	Пустотливість
III. САМОКОНТРОЛЬ – ІМПУЛЬСИВНІСТЬ	0,024
Акуратність–Неакуратність	-0,009
Наполегливість – Відсутність наполегливості	0,098
Відповідальність – Безвідповідальність	-0,008
Самоконтроль у поведінці – Імпульсивність	-0,047
Завбачливість – Легковажність	0,047

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

особистості можуть бути трохи більш схильні до співпраці, ніж до суперництва, що свідчить про їхню здатність до колективної роботи і

слабкими або відсутніми, що вказує на обмежений вплив цих характеристик на їхню поведінку.

У таблиці 7 показано кореляції між пустотливістю та параметрами третього фактору «Великої П'ятірки».

Кореляції між показниками пустотливості та параметрами III фактора «Великої П'ятірки» особистості свідчать про відсутність значущих зв'язків між пустотливістю і самоконтролем або імпульсивністю, що підтверджується загальним показником кореляції (0,024). Це вказує на те, що пустотливість не визначається рівнем самоконтролю або

поведінці (-0,047), акуратністю (-0,009) та відповідальністю (-0,008) є дуже слабкими, що свідчить про відсутність значущих зв'язків між цими параметрами і пустотливістю. Це означає, що особистості з розвинуеною пустотливістю можуть проявляти різні рівні імпульсивності, акуратності та відповідальності, і ці характеристики не є визначальними для їхньої поведінки.

Загалом, результати свідчать про те, що пустотливість не має значного зв'язку з параметрами III фактора «Великої П'ятірки»

Таблиця 8

Кореляції показників пустотливості та параметрів IV фактору «Великої П'ятірки» особистості

Показники IV фактору «Великої П'ятірки»	Пустотливість
IV. ЕМОЦІЙНА НЕСТІЙКІСТЬ – ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ	-0,199***
Тривожність – Безтурботність	-0,124*
Напруженість – Розслабленість	-0,219***
Депресивність – Емоційна комфортність	-0,218***
Самокритика – Самодостатність	-0,160**
Емоційна лабільність – Емоційна стабільність	-0,078

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

імпульсивності й ці фактори не є вирішальними для поведінки осіб з розвинуеною пустотливістю.

Слабка позитивна кореляція з наполегливістю (0,098) може свідчити про те, що в деяких випадках пустотливість супроводжується певною мірою наполегливості, особливо коли потрібно досягти бажаного результату через нестандартні підходи. Позитивна кореляція із завбачливістю (0,047) також є незначною і вказує на можливу схильність до легковажності, але цей зв'язок дуже слабкий і не дозволяє робити вагомні висновки.

Негативні кореляції з імпульсивністю в

особистості, що означає, що поведінка осіб з розвинуеною пустотливістю не визначається цими характеристиками і може варіюватися залежно від контексту.

У таблиці 8 показано кореляції між пустотливістю та параметрами четвертого фактору «Великої П'ятірки».

Негативна кореляція між пустотливістю та емоційною стійкістю (-0,199) вказує на те, що особистості з розвинуеною пустотливістю мають тенденцію до певної емоційної стійкості, але цей зв'язок не є надто сильним. Це свідчить про те, що хоча ці особистості можуть контролювати свої емоції в складних ситуаціях, це не є головною

характеристикою, що визначає їхню пустотливу поведінку в соціальних контекстах.

Найвищий рівень негативної кореляції спостерігається з напруженістю (-0,219) і депресивністю (-0,218), що свідчить про те, що особистості з розвинутою пустотливістю схильні до меншого відчуття напруженості і більшого емоційного комфорту. Ці зв'язки є досить значущими, що дозволяє стверджувати, що такі особистості здатні зберігати внутрішній спокій і позитивний емоційний стан. Це важливо для їхньої здатності ефективно взаємодіяти в соціальних контекстах і створювати позитивний емоційний фон, що сприяє реалізації їхньої пустотливості.

Кореляція з самокритикою (-0,160) показує, що особистості з розвинутою

0,124) вказує на те, що особистості з розвинутою пустотливістю можуть відчувати дещо меншу тривожність, але цей показник є менш значущим, що не дозволяє робити впевнені висновки про їхню безтурботність. Вони можуть залишатися більш спокійними в стресових ситуаціях, але цей аспект не є ключовим для їхньої поведінки.

Найслабший показник негативної кореляції з емоційною лабільністю (-0,078) вказує на майже відсутній зв'язок між пустотливістю та емоційною стабільністю. Це означає, що такі особистості можуть демонструвати як емоційну стабільність, так і лабільність залежно від ситуації.

Загалом, ці кореляції вказують на те, що особистості з розвинутою пустотливістю демонструють схильність до меншої напруженості і депресивності, зберігаючи

Таблиця 9

Кореляції показників пустотливості та параметрів V фактору «Великої П'ятірки» особистості

Показники V фактору «Великої П'ятірки»	Пустотливість
V. ЕКСПРЕССИВНІСТЬ – ПРАКТИЧНІСТЬ	0,215***
Допитливість – Консерватизм	0,211***
Мрійливість – Реалістичність	0,079
Артистичність – Відсутність артистичності	0,033
Сензитивність – Нечуттєвість	0,225***
Пластичність – Ригідність	0,262***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

пустотливістю менш схильні до самокритики, що робить їх більш впевненими в собі. Хоча цей зв'язок менш сильний, він все ж вказує на певну тенденцію до позитивного самосприйняття, що важливо для їхньої впевненості та готовності брати участь у ризикованих або нестандартних соціальних взаємодіях.

Негативна кореляція з тривожністю (-

внутрішній спокій і емоційний комфорт. Водночас, зв'язки з іншими показниками, такими як тривожність і самокритика, є менш значущими, що вказує на обмежений вплив цих факторів на їхню поведінку.

У таблиці 9 показано кореляції між пустотливістю та параметрами п'ятого фактору «Великої П'ятірки».

Кореляції між показниками

пустотливості та параметрами V фактора «Великої П'ятірки» вказують на помірний зв'язок між пустотливістю та експресивністю (0,215). Це означає, що особистості з розвинутою пустотливістю схильні до емоційної відкритості та активної соціальної взаємодії. Найвищий показник кореляції спостерігається з пластичністю (0,262). Це підкреслює, що пустотливість тісно пов'язана з гнучкістю та здатністю адаптуватися до різних соціальних ситуацій. Пластичність дозволяє таким особистостям швидко змінювати свою поведінку відповідно до обставин, успішно грати на межі дозволеного та експериментувати з соціальними ролями.

Висока кореляція з сенситивністю (0,225) свідчить про те, що пустотливість супроводжується підвищеною емоційною чутливістю до настроїв та емоцій інших людей. Це дозволяє особистостям з розвинутою пустотливістю тонко керувати соціальними взаємодіями, глибше розуміючи емоційний контекст ситуацій. Позитивна кореляція з допитливістю (0,211) вказує на те, що Пустуни активно шукають нові знання,

досліджують нові можливості і прагнуть експериментувати. Їхня природна допитливість спонукає їх до вивчення нових ідей та підходів, що відповідає їхній схильності до пустотливості.

Слабша кореляція з мрійливістю (0,079) вказує на те, що пустотливість більше пов'язана з реальними соціальними взаємодіями, ніж з абстрактними мріями чи фантазіями.

Низький показник кореляції з артистичністю (0,033) може свідчити про те, що особистості з розвинутою пустотливістю не обов'язково проявляють себе через традиційні художні форми. Їхня креативність може бути спрямована на більш соціальні або інтерактивні способи самовираження, а не на традиційну артистичність.

Особистості з розвинутою пустотливістю відзначаються високою гнучкістю та здатністю адаптуватися до різних соціальних контекстів, що робить їх ефективними в складних соціальних ситуаціях. Їхня емоційна чутливість дозволяє їм глибоко розуміти емоційний контекст

Таблиця 10

Кореляції показників пустотливості та особливостей особистості на основі властивостей темпераменту

Показники особливостей особистості на основі властивостей темпераменту	Пустотливість
E (екстраверсія)	0,316***
I (інтроверсія)	-0,283***
S (сенсорика)	-0,125*
N (інтуїція)	0,067
T (мислення для жіночої статі)	-0,167***
F (почуття для жіночої статі)	0,086
T (мислення для чоловічої статі)	-0,167***
F (почуття для чоловічої статі)	0,095
J (судження)	-0,088
P (сприйняття)	0,102

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

взаємодій, що сприяє тонкому керуванню соціальними відносинами. Вони також вирізняються допитливістю і прагненням до експериментування, що стимулює їхнє активне дослідження нових можливостей. Водночас, їхня творчість більше проявляється у соціальних взаємодіях, ніж у традиційних формах художнього самовираження, що вказує на їхню орієнтованість на реальні практичні аспекти життя.

У таблиці 10 представлені зв'язки між пустотливістю та особливостями особистості на основі властивостей темпераменту.

Особистості з розвинутою пустотливістю демонструють виражену тенденцію до екстраверсії (0,316), що підкреслює їхню схильність до відкритої та активної соціальної взаємодії. Вони активно залучають інших до своїх ігрових сценаріїв, випробовуючи себе та інших у соціальних ситуаціях на межі дозволеного. Екстравертний стиль поведінки дозволяє їм швидко реагувати на соціальні стимули та адаптуватися до змін у соціальному контексті.

Негативна кореляція з інтроверсією (-0,283) вказує на те, що пустотливість рідше проявляється серед інтровертів, які більше орієнтовані на внутрішній світ і схильні до більш обмеженої соціальної взаємодії. Інтроверти, що мають розвинену пустотливість, можуть проявляти її в більш

контрольованих середовищах, де вони можуть випробовувати себе у більш інтимних або обмежених соціальних контекстах.

Негативна кореляція з сенсорикою (-0,125) свідчить про те, що пустотливість менш характерна для людей, які орієнтовані на конкретні факти та реальність. Сенсорики більше сфокусовані на практичних аспектах життя, що може обмежувати їхню здатність до гнучкого і креативного підходу, необхідного для реалізації пустотливості. Вони можуть віддавати перевагу стабільності й передбачуваності, а не експериментам і ризику.

Кореляції з мисленням (Т) для чоловіків (-0,167) та жінок (-0,167) показують, що пустотливість менш притаманна тим, хто орієнтується на логічний аналіз і об'єктивність. Такі люди можуть уникати ризикованих ситуацій, де потрібно випробування на межі дозволеного. Логічне мислення і раціональний підхід можуть обмежувати їхню здатність до спонтанних ігрових дій, що є важливим аспектом пустотливості.

Кореляції з почуттями (F) для чоловіків (0,095) та жінок (0,086) свідчать про те, що пустотливість більш виражена серед тих, хто орієнтований на емоції та почуття. Такі особистості краще розуміють емоційні стани інших людей і здатні ефективно

Таблиця 11

Кореляції показників пустотливості та толерантності до невизначеності

Показники толерантності до невизначеності	Пустотливість
Толерантність до невизначеності	0,253***
Інтолерантність до невизначеності	0,079
Міжособистісна інтолерантність до невизначеності	0,025

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

використовувати цю здатність для створення ігрових ситуацій, що сприяє більш «вишуканим» маніпуляціям в різноманітних конфліктних / проблемних ситуаціях в міжособистісній взаємодії.

Хоча кореляція з інтуїцією (N) (0,067) є слабкою, вона вказує на деякий зв'язок пустотливості з інтуїтивним підходом, що дозволяє краще орієнтуватися в абстрактних і непередбачуваних ситуаціях. Інтуїти, як правило, більш схильні до експериментів і творчого підходу, що відповідає сутності пустотливості.

Слабка кореляція зі сприйняттям (P) (0,102) і слабка негативна кореляція з судженням (J) (-0,088) вказують на те, що особистості з розвинуеною пустотливістю можуть бути трохи більш схильні до гнучкого підходу та відкритості до нових можливостей, ніж до планування і структурованості. Вони можуть віддавати перевагу спонтанним і непередбачуваним ситуаціям, що узгоджується з їхньою схильністю до «випробування себе».

Таким чином, аналіз цих кореляцій підкреслює, що особистості з розвинуеною пустотливістю, як правило, схильні до активної соціальної взаємодії в ситуаціях, що вимагають гнучкості й спонтанності. Вони використовують свою орієнтацію на емоції та

інтуїцію для успішного маневрування у конфліктних ситуаціях, випробовуючи себе та інших на межі дозволеного. Хоча орієнтація на логіку та сенсорику може обмежувати прояв пустотливості, це не є суттєвим бар'єром для їхньої здатності створювати нові соціальні реальності та досягати своїх цілей у соціальній взаємодії.

У таблиці 11 представлено кореляції показників пустотливості та толерантності до невизначеності.

Значуща позитивна кореляція між пустотливістю і толерантністю до невизначеності (0,253) вказує на те, що особистості з розвинуеною пустотливістю, як правило, мають високу толерантність до невизначеності. Враховуючи зміст ігрової позиції «Пустун», це означає, що такі люди здатні комфортно почуватися у ситуаціях, де є невизначеність чи непередбачуваність. Вони можуть використовувати цю толерантність як основу для створення ситуацій, де ризик і випробування меж дозволеного стають центральними елементами їхньої соціальної взаємодії. Ця здатність дозволяє їм впевнено маневрувати в умовах, де правила гри в соціальній взаємодії (за термінологією Е. Берна), тобто правила, які регулюють соціальні сценарії та взаємодії, не встановлені або можуть змінюватися, що є важливим для

Таблиця 12

Кореляції показників пустотливості та особистісної креативності

Показники особистісної креативності	Пустотливість
Схильність до ризику	0,153**
Допитливість	0,240***
Складність	0,224***
Уява	0,225***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

дослідження соціальних табу і створення нових реальностей.

Відсутність значущих кореляцій з інтолерантністю до невизначеності (як загальною (0,079), так і міжособистісною (0,025)) вказує на те, що пустотливість явно не пов'язана з негативним ставленням до невизначеності. Це означає, що «Пустуни» не обов'язково прагнуть до невизначеності, але й не уникають її. Оптимальний рівень пустотливості вимагає певного балансу — достатньої толерантності до невизначеності для створення та участі в ігровому просторі керування конфліктною / проблемною міжособистісною взаємодією, але не настільки високої, щоб повністю втратити відчуття соціальної норми та межі. Цей зв'язок з толерантністю до невизначеності підкреслює адаптивну функцію пустотливості в соціальних взаємодіях. Вона може допомогти індивіду ефективно нівелювати складні ситуації.

Дуже слабка позитивна кореляція із міжособистісною інтолерантністю до невизначеності (0,025) вказує на те, що міжособистісна інтолерантність до невизначеності майже не впливає на пустотливість. Це підкреслює здатність таких особистостей залишатися гнучкими та

адаптивними в умовах невизначеності у міжособистісних взаємодіях. Вони можуть легко адаптуватися до різних соціальних контекстів, незважаючи на невизначеність, яка може виникати у цих контекстах, що підтверджує їхню схильність до експериментування і дослідження меж дозволеного у різних соціальних групах.

Таким чином, ці кореляції підкреслюють, що особистості з розвинутою пустотливістю, як правило, комфортно почуваються у ситуаціях невизначеності і можуть використовувати цю невизначеність як можливість для створення нових соціальних реальностей та випробування себе. Хоча інтолерантність до невизначеності може іноді проявлятися, вона не є суттєвим бар'єром для досягнення їхніх цілей.

Кореляції між пустотливістю та показниками особистісної креативності подано в таблиці 12.

Виявлено, що всі показники особистісної креативності позитивно пов'язані із пустотливістю. Найсильніша кореляція між пустотливістю та допитливістю (0,240) підкреслює здатність особистостей з розвинутою пустотливістю шукати нові знання та досліджувати незвідані території. Враховуючи їхню схильність до випробування

Таблиця 13

Кореляції показників пустотливості та рівня емпатійних здібностей

Показники рівня емпатійних здібностей	Пустотливість
Раціональний канал емпатії	0,233***
Емоційний канал емпатії	0,103
Інтуїтивний канал емпатії	0,071
Установки для досягнення емпатії	0,069
Проникаюча здібність	0,152**
Ідентифікація в емпатії	0,201***
Загальний рівень емпатії	0,219***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

себе, ця допитливість може бути інструментом для глибшого дослідження соціальних табу та меж дозволеного. Допитливість також тісно пов'язана з інтелектуальною відкритістю та прагненням до нового досвіду.

Значуща кореляція між пустотливістю та складністю (0,224) вказує на те, що такі люди володіють здатністю до багатогранного мислення та створення складних, багатосарових ситуацій у соціальній взаємодії. Вони можуть інтегрувати складні елементи, як - от соціальні табу чи міжособистісні конфлікти, у свої ігрові сценарії, використовуючи їх для створення «випробувань себе». Вони не просто діють на межі дозволеного, а роблять це з глибоким розумінням соціальних динамік.

Значуща кореляція між пустотливістю та уявою (0,225) підкреслює роль креативного мислення у прояві пустотливості. Це може бути пов'язано зі здатністю уявляти нестандартні сценарії соціальної взаємодії й створювати оригінальні способи «випробування себе», генерувати креативні ідеї розв'язання складних ситуацій тощо.

Кореляція між пустотливістю і схильністю до ризику (0,153) є найслабшою серед значущих кореляцій, але вона все ж вказує на певний зв'язок між пустотливістю та готовністю йти на ризик у конфліктній або проблемній міжособистісній взаємодії. Має значення не лише фізичний ризик, але й соціальний — порушення табу, маніпуляція межами дозволеного. Така схильність до ризику може бути важливим елементом їхньої стратегії, де ризик сприймається як необхідна

складова для досягнення цілей.

Отже, позитивні кореляції з різними аспектами особистісної креативності підкреслюють, що пустотливість має значну креативну складову, яка визначає здатність створювати нові реальності в існуючих соціальних контекстах. Таким чином, ці кореляції можуть свідчити про те, що оптимальний рівень пустотливості вимагає гармонії між ключовими креативними здібностями — від допитливості та складності до готовності йти на ризик.

Наступним завданням дослідження було виявлення зв'язків пустотливості та рівня емпатійних здібностей (табл. 13).

Значуща позитивна кореляція з раціональним каналом емпатії (0,233) вказує на те, що особистості з розвинутою пустотливістю здатні логічно аналізувати емоційні стани інших людей. Раціональний канал емпатії пов'язаний зі здатністю усвідомлено й аналітично підходити до розуміння емоцій інших. У контексті ігрової позиції «Пустун», ця здатність дає їм можливість структурувати свої дії та реакції відповідно до аналізу емоційних проявів інших, що сприяє більш точному та ефективному впливу на оточуючих.

Позитивна кореляція між пустотливістю і загальним рівнем емпатії (0,219) підкреслює, що особистості з розвинутою пустотливістю мають загалом високий рівень емпатії, що допомагає їм краще розуміти та передбачати емоційні стани інших. У контексті ігрової позиції «Пустун», це означає, що такі особистості можуть ефективно використовувати свою емпатію для

маніпуляцій (у даному випадку слово «маніпуляції» має позитивну конотацію) соціальним контентом міжособистісних взаємодій, особливо в ситуаціях «випробування себе». Високий рівень емпатії дозволяє таким особистостям краще інтегруватися у соціальні групи, відчувати їхні потреби і відповідно коригувати свою поведінку для досягнення максимального ефекту.

Кореляція між пустотливістю та ідентифікацією в емпатії (0,201) свідчить про здатність особистостей з розвинутою пустотливістю глибоко ідентифікуватися з емоціями та станами інших людей. Це може бути ключовим елементом у створенні ситуацій «на межі фолу», де розуміння емоцій іншого стає необхідним для того, щоб не

тонкість сприйняття емоцій інших людей. Це може бути корисним у ситуаціях, де потрібно балансувати на межі дозволеного, не порушуючи соціальних норм.

Слабка кореляція з емоційним каналом емпатії (0,103) вказує на те, що, хоча емоційний аспект емпатії є важливим, для особистостей з розвинутою пустотливістю він може бути пов'язаний із здатністю до спонтанних емоційних реакцій. Емоційний канал емпатії, пов'язаний зі здатністю до безпосереднього емоційного відгуку, може сприяти створенню ситуацій «на межі фолу» через швидке реагування на емоційні сигнали інших.

Дуже слабкі кореляції з інтуїтивним каналом емпатії (0,071) та установками для досягнення емпатії (0,069) можуть свідчити

Таблиця 14

Кореляції показників пустотливості та параметрів психологічної розумності

Показники психологічної розумності	Пустотливість
Зацікавленість у сфері переживань	0,129**
Доступність переживань	-0,079
Користь від обговорення переживань	0,079
Бажання та готовність обговорювати переживання	0,092
Відкритість новому досвіду	0,212***

* $p < 0,1$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

перетинати тонку межу між дозволеним і неприйнятним. Ідентифікація дозволяє їм точно оцінювати емоційний контекст і відповідно адаптувати свою поведінку для досягнення бажаного ефекту.

Хоча кореляція з проникаючою здібністю (0,152) є менш значущою, вона все ж підкреслює здатність особистостей з розвинутою пустотливістю проникати в емоційний стан іншого, що допомагає їм краще розуміти внутрішній світ інших людей. Проникаюча здатність відображає глибину та

про те, що ці аспекти емпатії не є основними для особистостей з розвинутою пустотливістю. Інтуїтивний канал емпатії стосується здатності інтуїтивно відчувати емоції інших, що може бути менш значущим для особистостей з розвинутою пустотливістю, які більше покладаються на раціональний аналіз. Установки для досягнення емпатії вказують на свідоме бажання проявляти емпатію, що також може бути менш вираженим у таких особистостей, оскільки вони орієнтуються на інші аспекти

соціальної взаємодії.

Таким чином, ці кореляції підкреслюють, що особистості з розвинутою пустотливістю використовують емпатійні здібності для більш тонкої маніпуляції (у даному випадку слово «маніпуляції» має позитивну конотацію) соціальним контентом міжособистісних взаємодій, особливо в контексті «випробування себе» і створення ситуацій «на межі фолу». Вони більше схильні до раціонального аналізу емоцій і глибокої ідентифікації з іншими, що дозволяє їм ефективно впливати на оточуючих.

Наступним завданням у психологічному аналізі пустотливості є визначення її кореляції з різними параметрами психологічної розумності (табл. 14).

Найсильніша і статистично значуща кореляція спостерігається між пустотливістю та відкритістю новому досвіду (0,212). Це важливий результат, який вказує на готовність «Пустуна» експериментувати з новими формами соціальної взаємодії, здатність адаптуватися до нестандартних ситуацій, прагнення до нових вражень та переживань у контексті ефективного керування міжособистісними конфліктами. Також ці результати можна трактувати як здатність активно шукати нові ситуації для «випробування себе», особливо ті, що виходять за рамки звичайних норм і правил. Це прагнення до нових і незвичайних переживань підкреслює їхнє бажання порушувати встановлені межі й досліджувати нові можливості.

Помірно позитивна кореляція між пустотливістю та зацікавленістю у сфері

переживань (0,129) вказує на те, що особистості з розвинутою пустотливістю виявляють зацікавленість у переживаннях, як своїх, так і інших людей. Це може бути пов'язано з їхнім бажанням маніпулювати емоціями інших, створюючи ситуації, що сприяють піковим переживанням. Вони розуміють значення емоцій у соціальних взаємодіях і використовують це для досягнення своїх цілей.

Слабка позитивна кореляція пустотливості й бажання та готовності обговорювати переживання (0,092) вказує на те, що такі особистості не завжди готові відкрито обговорювати свої переживання. Це може бути пов'язано з тим, що вони частіше спрямовані на дії й експерименти «на межі фолу», ніж на вербальне вираження своїх почуттів. Вони більше зосереджені на створенні ситуацій, ніж на їхньому обговоренні.

Слабка позитивна кореляція пустотливості й користі від обговорення переживань (0,079) може свідчити про те, що особистості з розвинутою пустотливістю помірно визнають користь від обговорення переживань. Це може означати, що вони інколи готові використовувати обговорення емоцій як інструмент для впливу на інших, але це не є їхнім основним інструментом керування міжособистісними конфліктами.

Негативна кореляція пустотливості й доступності переживань (-0,079) вказує на те, що особистості з розвинутою пустотливістю можуть бути менш відкритими у вираженні своїх внутрішніх переживань. Вони схильні до контролю і стримування своїх емоцій у

ситуаціях, коли це може зменшити їхню здатність впливати на інших. Це може бути пов'язано з бажанням зберегти елемент загадковості або контролю в соціальних взаємодіях.

Загалом, ці кореляції показують, що особистості з розвинуеною пустотливістю схильні до відкритості нового досвіду та емоційного експериментування, але при цьому вони менш схильні до відкритого обговорення своїх переживань, що узгоджується з їхньою роллю в ігрових взаємодіях.

Висновки. Аналіз даних констатувального експерименту виявив низку ключових психологічних особливостей, що характеризують розвиток пустотливості в особистостях. Висока кореляція із загальним рівнем грайливості (0,658) підкреслює значущість пустотливості як центрального компонента цієї здібності. Пустотливість дозволяє особистостям зберігати автономію, ефективно виражати себе та контролювати ініціативу в соціальних взаємодіях, створюючи атмосферу зацікавленості та інтриги, особливо у складних соціальних умовах.

Кореляція з управлінням чужими емоціями (0,395) вказує на те, що особистості з розвинуеною пустотливістю можуть впливати на емоційний стан інших людей, створюючи пікові переживання в ситуаціях, де є ризик порушення соціальних норм. Важливо зазначити, що цей вплив відбувається в контексті гнучкого контролю і маневрування, а не прямого порушення норм, що допомагає уникнути негативних соціальних наслідків.

Висока кореляція із самопідтримуючим гумором (0,343) підкреслює їх здатність зберігати позитивний погляд на життя, підтримуючи оптимістичний настрій навіть у складних ситуаціях. Крім того, ці особистості використовують інші форми гумору, такі як самопринижуючий і афіліативний гумор, для зміцнення міжособистісних зв'язків і створення розважального контексту.

Кореляція з толерантністю до невизначеності (0,264) вказує на здатність цих особистостей комфортно почуватися у ситуаціях невизначеності, використовуючи їх як можливість для створення нових соціальних реальностей. Їхня відкритість до нового досвіду (0,225) свідчить про тісний зв'язок пустотливості з креативністю та схильністю до експериментування, що сприяє створенню нових ідей та підходів. Водночас, вони проявляють певну обережність у пошуку нових вражень, прагнучи залишатися в межах соціально прийнятного, що узгоджується з їхньою здатністю до маневрування між контролем та ризиком. Кореляція з ідентифікацією в емпатії (0,216) підкреслює здатність таких особистостей глибоко відчувати та розуміти емоції інших людей, що дозволяє їм тонко керувати соціальними взаємодіями, особливо в ситуаціях випробування себе.

Аналіз особливостей особистості на основі властивостей темпераменту показує, що особистості з розвинуеною пустотливістю демонструють помірну схильність до екстраверсії (0,234), проявляючи соціальну активність і комунікабельність (0,208), з обережністю у пошуку нових вражень (0,162).

Вони мають здатність до соціальної прив'язаності (0,177), розуміння інших (0,302) і довіри (0,145), хоча співпраця (0,090) і теплота (-0,007) мають слабкий вплив на їхню поведінку. Це вказує на те, що такі характеристики не є визначальними для їхньої пустотливості, але можуть проявлятися в певних контекстах. Їхня поведінка не залежить від самоконтролю (0,024) та імпульсивності (-0,047), але характеризується емоційною стійкістю (-0,199) і здатністю зберігати внутрішній спокій. Це допомагає їм ефективно управляти власними емоціями, навіть під час ризикованих ситуацій. Висока гнучкість (0,262), емоційна чутливість (0,225) і допитливість (0,211) дозволяють їм ефективно діяти в соціальних ситуаціях, досліджувати нові можливості та фокусуватися на практичних аспектах життя, а не на традиційних формах художнього самовираження (0,033).

Цей всебічний аналіз підкреслює складність і багатогранність пустотливості, яка проявляється через гнучкість, емоційну чутливість, креативність та здатність до соціальної адаптації. Важливим є те, що ці риси дозволяють особистостям з розвиненою пустотливістю ефективно керувати соціальними взаємодіями, зберігаючи баланс між експериментуванням та дотриманням соціальних норм, що дозволяє їм успішно адаптуватися до різних соціальних контекстів і створювати нові соціальні реальності.

Отримані результати повністю підтверджують результати зарубіжних [Yarnal, C. & Qian, X., 2011; Glynn, M. A. & Webster, J., 1993; Schaefer, C. & Greenberg, R., 1997] і

наших раніше проведених теоретико-методологічних і емпіричних психолінгвістичних досліджень [Gordienko-Mytrofanova, I. V. & Kobzieva, Iu., 2019b; Kobzieva, Iu., Gordiienko-Mytrofanova, I. & Goncharenko-Kulish, A., 2020b] й дозволяють найбільш повно описати психологічний зміст ігрової позиції «Пустун». Пустотливість, як складне і багатогранне явище, характеризується здатністю керувати собою через створення ситуацій «випробування себе», що дозволяє досліджувати межі дозволеного і створювати нові соціальні реальності; вмінням маневрувати між соціальними нормами і табу, зберігаючи емоційну стійкість і внутрішню рівновагу навіть у ризикових ситуаціях; творчим самовираженням через жартівливі витівки, флірт і провокаційні дії, що інтегрують ігрові елементи в соціальну взаємодію; здатністю гнучко адаптуватися до різних соціальних контекстів, що сприяє успішній соціальній адаптації та зміцненню міжособистісних зв'язків.

Наступне завдання емпіричного дослідження передбачає визначення та опис психотехнік впливу, характерних для ігрової позиції «Пустун», у контексті ефективного керування міжособистісними конфліктами.

References :

- Dmytriieva S. M., Maksymets S. M., Butuzova L. P., Dubravskaya N. M., Fryz I. V., Sydorenko N. I., Stakhova O. O., Machushnyk O. L. (Eds.). (2017). *Piatyfaktornyi opytualnyk osobystosti* [Five-factor personality questionnaire]. *Osobystist: praktychni zasady vyvchennia* - Personality: practical principles of study., Vol. 2., p.220 [in Ukrainian].
- Drozhdova L.V. (2020). *Empirychne doslidzhennia vzaemoviazku psykholohichnoi rozumnosti zi skhylnistiu do riznykh vydiv brekhni v koryslyvykh zlochyntsyv-retsdyvistiv* [An empirical study of the relationship

- between psychological intelligence and the propensity for different types of lies in self-serving recidivist criminals]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Psykholohiia - Scientific notes of TNU named after V. I. Vernadskiy. Psychology*. 31 (70). № 3. pp. 143-148 [in Ukrainian].
- Glynn, M. A., & Webster, J. (1993). Refining the nomological net of the Adult Playfulness Scale: Personality, motivational, and attitudinal correlates for highly intelligent adults. *Psychological Reports*, 72(3,1), pp. 1023-1026.
- Gordienko-Mitrofanova, I.V., Kobzeva, Yu.A., Zuev, I.A., & Sauta, S.L. (2019a). Razrabotka oprosnika igrovoy kompetentnosti (OIK) [Development of a questionnaire for game competence (QGC)]. *Psykholohichnyi chasopys – Psychological Journal*, 5 (12), pp. 280-301 [in Russian].
- Gordienko-Mitrofanova, I. V., & Kobzieva, Iu. (2019b). Gender-and Role-Specific Differences in the Perception of the Concept «Impishness» (based on the results of a psycholinguistic experiment). *Psycholinguistics*, 25(1), pp. 33-48.
- Gordienko-Mitrofanova I. V., Kobzieva Iu. & Sauta S. L. (2019c). Psycholinguistic meanings of playfulness. *East European Journal of Psycholinguistics*. 2019. 6(1), pp.19-31.
- Gordienko-Mitrofanova I. V., Kobzieva Yu. A. & Sauta S. L. (2020a) *Kerivnytstvo shchodo vykorystannia metaforychnykh asosiatyvnykh kart «HOMO LUDENS» / «Liudyna, yaka hraie»* [A guide to using the HOMO LUDENS metaphorical association cards]. Kharkiv: FOP Lysenko I.B.
- Gordienko-Mitrofanova I., Sauta S. & Bezkorovainyi S. (2023a). *Hraylyvist chy ihrova kompetentnist* [Playfulness Ludic competence] Kyiv: HO «MNH». 2023. on-line. Retrieved from <https://inter-sci-guild.org.ua/hraylyvist-chy-ihrova-kompetentnist> [in Ukrainian].
- Hromova H.M. (2021). Instrumenty vymyruvannia tolerantnosti do nevyznachenosti. Adaptatsiia testu «Shkala intolernantnosti do nevyznachenosti» N. Karletona [Tools for measuring uncertainty tolerance. Adaptation of the test "Intolerance to Uncertainty Scale" by N. Carleton]. *Naukovi studii iz sotsialnoi ta politychnoi psykholohii – Scientific studies in social and political psychology*, Vol. 47(50), pp. 115–130 [in Ukrainian].
- Kobzieva, Iu., Gordienko-Mitrofanova, I. & Goncharenko-Kulish, A. (2020b). Defining impishness as a component of ludic competence via restructuring semantic elements of the concept “impishness”. *Problems of modern psychology*, 47, pp.118-140.
- Kozliakovskiy, P.A. (2004). *Diahnostyka osobystisnoi kreatyvnosti (Ie.Ie. Tunik)* [Diagnostics of personal creativity (E.E. Tunik)]. Zahalna psykholohiia. P.A. Kozliakovskiy, (pp.91-97.). Mykolaiv: Vyd-vo MDHU im. P. Mohyly [in Ukrainian].
- Myers, I. B., McCauley, M. H., Quenk, N. L. & Hammer, A. L. (1998). *MBTI Manual: A Guide to the Development and Use of the Myers-Briggs Type Indicator* (3rd ed.). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Sauta S., Gordienko-Mitrofanova I. & Gogol D. (2021). *Bazovyie polozheniya sozdaniya tehnik raspoznavaniya urovney igrivosti. Psihologicheskaya bezopasnost lichnosti* [Basic principles for creating techniques for recognizing levels of playfulness. Psychological safety of the individual]. Pereyaslav (Kievskaya obl.): Dombrovskaya Ya. M.; Brest: BrGU. 2021, pp. 663-688 [in Russian].
- Sauta, S.L., Hordienko-Mitrofanova, I.V. & Bezkorovainyi, S.P. (2023b). Dyskursyivne pole treninhu ihrovoi kompetentnosti [Discussion field of game competence training] *Visnyk KhNPU imeni H.S. Skovorody "Psykholohiia" – Bulletin of KhNPU named H.S. Skovorody "Psychology"*, p. 68 [in Ukrainian].
- Schaefer, C., & Greenberg, R. (1997). Measurement of playfulness: A neglected therapist variable. *International Journal of Play Therapy*, 6(2), pp. 21-31.
- Skvortsov S. & Zaiva O. (2005). Metodyka doslidzhennia styliv humoru (HSQ) ta Shkala vykorystannia humoru yak resursu stresopodolannia (CHS): opys, adaptatsiia, zastosuvannia [Humor Styles Research Methodology (HSQ) and Humor Use Scale as a Stress Coping Resource (CHS): description, adaptation, application]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Pedahohika ta psykholohiia - Bulletin of Dnipropetrovsk University. Pedagogy and psychology*. 11. pp. 91-95 [in Ukrainian].
- Yarnal, C., & Qian, X. (2011). Older-adult Playfulness: An innovative construct and measurement for healthy aging research. *American Journal of Play*, 4 (1), pp.52-79.
- Yatsiuk, M. (2019). *Emotsiyni intelekt osobystosti (na khylyi Novoi ukrainskoi shkoly)* [Emotional intelligence of the individual (on the wave of the New Ukrainian School)]. Vinnytsia : Vyd-vo «Dilo» [in Ukrainian].

Iya Gordienko-Mitrofanova

Doctor of Psychological Sciences, Ph.D. in Philosophy, Professor, Professor of the Department of Psychology at Hryhorii Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Certified Psychologist and Psychotherapist in the Method of Positive Psychotherapy, Kharkiv (Ukraine)

Serhii Bezkorovainyi

Ph.D. student of the Department of Psychology at Hryhorii Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Leading Psychologist at "NVPHP" LLC, Kharkiv (Ukraine)

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE CURRENT DEVELOPMENT OF MISCHIEVOUSNESS AS A COMPONENT OF PLAY COMPETENCE (BASED ON THE RESULTS OF A DIAGNOSTIC EXPERIMENT)

ABSTRACT

The article presents an empirical study focused on the psychological characteristics of the development of mischiefness as a component of playfulness/ludic competence. The sample for the baseline study consisted of 238 individuals aged 21 to 40. A significant correlation between mischiefness and the overall level of playfulness (0.658) highlights its central role in the structure of this phenomenon. Mischiefness is also associated with the ability to manage the emotions of others (0.395), which indicates the capacity of such individuals to influence the emotional state of those around them, especially in situations where there is a risk of violating social norms. The correlation with self-sustaining humor (0.343) underscores their ability to maintain a positive outlook on life, remaining optimistic even in difficult situations; creating an atmosphere of ease and relaxation, which reduces social tension and sustains the dynamics of interaction. The correlation with tolerance for uncertainty (0.264) reflects their ability to flexibly adapt to unpredictable circumstances, using them as opportunities for growth. Openness to new experiences (0.225) emphasizes their inclination toward creativity and experimentation. The correlation with identification in empathy (0.216) underscores their ability to feel and understand the emotions of others, allowing them to skill-

fully manage social interactions. Moderate extraversion (0.234) fosters active social engagement, while caution in seeking new experiences (0.162) helps them avoid unnecessary risks, balancing social activity with restraint. The results fully confirm the findings of theoretical, methodological, and empirical studies, providing the most comprehensive description of the psychological content of the play position "Frolicsome Fellow." Mischievousness is a complex and multifaceted phenomenon characterized by the ability to direct the attention of others through the creation of "self-testing" situations; the ability to navigate between social norms and taboos through flexibility and emotional sensitivity, while maintaining emotional stability; and free creative self-expression through playful antics, flirtation, and provocative actions, integrating playful elements into interpersonal interactions.

Key words: play competence, playfulness, mischievousness, "Mischievous" play position, emotional intelligence, interpersonal interaction, interpersonal conflict, youth.

Гордієнко-Митрофанова Ія Володимирівна

Доктор психологічних наук, кандидат філософських наук, професор, професор кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Савича Сковороди, сертифікований психолог-психотерапевт в методі позитивної психотерапії, м. Харків (Україна)

Безкоровайний Сергій Петрович

Аспірант кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Савича Сковороди, провідний психолог ТОВ «НВПХП», м. Харків (Україна)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПУСТОТЛИВОСТІ ЯК КОМПОНЕНТА ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)

АНОТАЦІЯ

У статті розкриваються психологічні особливості актуального розвитку пустотливості як одного з ключових компонентів ігрової компетентності, спираючись на результати констатувального експерименту. Дослідження проводилося з метою виявлення характерних рис та детермінант пустотливості, що виявляються у різних соціальних взаємодіях.

Загальна кількість випробовуваних становила 238 осіб, з яких 45% молодого віку (21-30 років) і 55% зрілого віку (31-40 років). Пустотливість, як центральний аспект грайливості, проявляється через здатність підтримувати автономію у міжособистісних відносинах, використовуючи гнучкий емоційний контроль та гумор для формування й зміцнення позитивних соціальних зв'язків. Ключовою характеристикою є вміння діяти комфортно в умовах невизначеності та нестабільності, здатність до

експериментування й адаптації до змін.

Люди з розвинутою пустотливістю демонструють високий рівень креативності, відкритість до нового досвіду та вміння маневрувати між ризиком і дотриманням соціальних норм. Важливою складовою є їхній високий емоційний інтелект, що дозволяє тонко керувати емоційними реакціями оточуючих, особливо у ситуаціях, що вимагають випробування або виходу за межі звичних рамок. Психологічний профіль таких осіб включає помірну екстраверсію, емпатію та високу гнучкість у соціальній адаптації, що дозволяє їм ефективно функціонувати у різноманітних соціальних контекстах, включаючи складні ситуації міжособистісних конфліктів. Дослідження також підтвердило значення ігрової позиції "Пустун" як моделі поведінки, що сприяє підвищенню соціальної компетентності та розвитку гнучкості мислення у молоді. Таким чином, розвинена пустотливість не тільки впливає на емоційну стабільність, але й підвищує здатність до творчої соціальної взаємодії.

Ключові слова: ігрова компетентність, грайливість, пустотливість, ігрова позиція Пустун, емоційний інтелект, міжособистісна взаємодія, міжособистісний конфлікт, молодь.

How to cite (як цитувати):

Hordienko-Mitrofanova, I., & Bezkorovainyi, S. PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE CURRENT DEVELOPMENT OF MISCHIEVOUSNESS AS A COMPONENT OF PLAY COMPETENCE (BASED ON THE RESULTS OF A DIAGNOSTIC EXPERIMENT). *PSYCHOLOGICAL JOURNAL*, 10(2), 38–63. <https://doi.org/10.31108/1.2024.10.2.3> [in Ukrainian]

Гордієнко-Митрофанова, І., & Безкоровайний, С. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПУСТОТЛИВОСТІ ЯК КОМПОНЕНТА ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ). *ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧАСОПИС*, 10(2), 38–63. <https://doi.org/10.31108/1.2024.10.2.3>

Дата отримання статті: 03.01.2024

Дата рекомендації до друку: 15.02.2024

Дата оприлюднення: 29.02.2024